

29.09.2015

Ysp/11

§ 323

Ympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Vanhankaupunginlahden lintuvesi - Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelman 2015-2024 vahvistamiseksi

HEL 2015-004004 T 11 01 04

Päätös

Ympäristölautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Vanhankaupunginlahden lintuvesi –Natura 2000 –alueen hoito- ja käyttösuunnitelman 2015-2024 vahvistamista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan on sisällytetty myös uudet, perustettavat luonnonsuojelualueet Mölylän metsä ja Pornaistenniemen tervaleppälehto.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Vanhankaupunginlahden hks raportti.pdf](#)
- 2 [Vanhankaupunginlahden hks liitteet 1-9.pdf](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Artova ry	Liite 1 Liite 2
Helsingin Latu	Liite 1 Liite 2
Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry HELSY	Liite 1 Liite 2
Hermann-Vallila -seura	Liite 1 Liite 2
Herttoniemi-seura ry	Liite 1 Liite 2

Kanta-Helsingin omakotiyhdistys ry	Liite 1
Käpylä-seura	Liite 2
	Liite 1
	Liite 2
Kivinokkalaiset ry	Liite 1
	Liite 2
Koskela-Forsby-seura	Liite 1
	Liite 2
Kulosaarelaiset ry	Liite 1
	Liite 2
Kumpula-seura	Liite 1
	Liite 2
Pihlajamäki-seura	Liite 1
	Liite 2
Pihlajisto-Viikinmäki asukasyhdistys PNV	Liite 1
Raittiusyhdistys Koitto ry	Liite 2
	Liite 2
Roihuvuori-seura	Liite 1
	Liite 2
Helsingin Seudun Lntutieteellinen Yhdistys Tringa ry	Liite 1
Vanhankaupungin kulttuuri- ekologinen klubi ry	Liite 2
Viikki-seura ry	Liite 1
	Liite 2
Kaupunkisuunnittelulautakunta	Liite 1
	Liite 2
Kiinteistölautakunta	Liite 1
	Liite 2
Liikuntalautakunta	Liite 1
	Liite 2
Yleisten töiden lautakunta	Liite 1
	Liite 2
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Liite 1
Jätevedenpuhdistus	Liite 2
Helen Sähköverkko Oy	Liite 1
	Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 00790
www.hel.fi/www/ymk

Puhelin
+358 9 310 1635
Faksi
+358 9 310 31633

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alv.nro
FI02012566

Ympäristölautakunta pyysi 14.4.2015 lausuntoja Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 –alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta 2015-2024. Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville tahoille: kaupunkisuunnittelulautakunta, kiinteistölahtakunta, liikuntalautakunta, yleisten töiden lautakunta, Arabianranta-Toukola-Vanhankaupunki -kulttuuri- ja kaupunginosayhdistys, Helsingin latu ry., Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry. HELSY, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologista Förening Tringa ry., Hermanni-Vallila-seura, Herttoniemi-seura ry., Kanta-Helsingin omakotiyhdistys ry., Kivinokkalaiset ry., Koskela-Forsby –seura, Kulosaarelaiset ry., Kumpula-seura, Käpylä-seura, Pihlajamäki-seura, Pihlajisto-Viikinmäki asukasyhdistys PNV, Raittiusyhdistys Koitto ry., Roihuvuori-seura ry., Vanhankaupungin kulttuuri-ekologinen klubi ja Viikki-seura ry. Lausuntoa pyydettiin 31.8. lisäksi Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut –kuntayhtymältä ja 10.9.2015 Helen Sähköverkko Oy:ltä.

Ympäristölautakunta sai asiasta 13 lausuntoa.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa lausunnossaan, että Vanhankaupunginlahden lintuvesi on kansainvälisestikin arvokas kosteikkoalue ja tärkeä virkistysalue helsinkiläisille. Alueen ydinosa on Viikin-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualue ja Vanhankaupunginlahden lintuvesi –Natura 2000 –alue. Hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimmät toimenpiteet kohdistuvat tälle alueelle, mutta hoitotoimia osoitetaan myös koko Vanhankaupunginlahden ympäristöön.

Helsingin uuden yleiskaavan valmistelussa hoito- ja käyttösuunnitelman käsittelemä alue on merkitty lähes kokonaisuudessaan virkistys- ja viheralueeksi. Yleiskaavamerkintä sisältää Natura- ja luonnonsuojelualueet. Lisäksi yleiskaavaa valmisteltaessa selvitetään, kuinka Pornaistenniemellä voidaan turvata virkistys-, luonto- ja suojeluarvot. Hoito- ja käyttösuunnitelman Natura-alueeseen kuuluva osa on asemakaavoittamatonta lukuun ottamatta Lammassaarta ympäröivää vesialuetta. Natura-alueeseen kuulumattomat Lammassaari ja Kuusiluoto on asemakaavoitettu kesämaja- ja virkistyskäyttöön.

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että monet hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet, kuten ruoppaukset, polkuverkoston kunnostaminen ja lintutornien rakentaminen, vaativat tarkempia suunnitelmia ennen kuin ne voidaan toteuttaa. Natura-alueen ulkopuolella toimenpiteet koskevat lähinnä vain polkuverkoston,

katselutornien ja piilokojujen kunnostamista ja rakentamista, eivätkä estä alueen muuta käyttöä. Toimenpiteiden tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset maisemaan ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin.

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa myös, että kaupunkisuunnitteluvirastossa laadittu alustava suunnitelma vanhankaupunginlahtea kiertävistä virkistysreiteistä on otettu huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa, ja suunnitelmassa on esitetty vain muutamia alueen hoitoa ja käyttöä palvelevia uusia polkulinjauksia. Eri käyttäjäryhmien liikkumisen huomioiminen vaatii erityisesti lahden itärannalla jatkosuunnittelua ja hallintokuntien yhteistyötä.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa Natura-alueelle esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet ovat tarpeellisia ja niiden vaikutukset ovat oikeansuuntaisia. Koko lahden ympäristöä koskevat ehdotukset edistävät osaltaan alueen kehittymistä ja markkinointia. Pornaistenniemen mahdollisesti perustettavan luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksissä tulisi kuitenkin sallia nykyisen asemakaavan mahdollistamat toiminnot.

Helsingin uusi yleiskaava ja Vanhankaupunginlahden uusi hoito- ja käyttösuunnitelma tukevat toisiaan ja turvaavat alueen suojeluarvot sekä käyttäjien palvelut. Lähiympäristön maankäytön suunnittelussa varmistetaan, ettei lähistölle suunnitella toimia, jotka voisivat merkittävästi heikentää alueen suojeluarvoja. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa on toteutettu viranomaisten yhteistyönä ja yleisöä osallistaen. Kaupunkisuunnittelulautakunta puoltaa suunnitelman hyväksymistä.

Esittelijä toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu pinta-alaltaan laajalle Natura-alueelle, ja siinä esitetään yleiset suuntaviivat alueen hoidolle ja kehittämiselle. Monille alueen hoitotoimille, kuten ruoppauksille sekä polkujen, piilokojujen ja lintutornien rakentamiselle, tehdään yksityiskohtaisemmat toteutussuunnitelmat. Suunnitelmissa kunnioitetaan alueen maisemaa ja kulttuurihistoriaa. Esittelijä toteaa kaupunkisuunnittelulautakunnan tapaan, että eri käyttäjäryhmien liikkuminen Vanhankaupunginlahden alueella vaatii vielä suunnittelua ja yhteistyötä eri hallintokuntien ja järjestöjen kanssa, tarvittaessa myös kuntalaisia osallistaen.

Esittelijä toteaa, että Pornaistenniemelle mahdollisesti perustettavalla luonnonsuojelualueella sallitaan jatkossakin asemakaavan mukaiset toiminnot, joita ovat virkistyskäyttöä edistävien reitistöjen rakentaminen ja niiden turvallisuudesta huolehtiminen. Myös kalastustarvikevaraston

sekä vene- ja kanoottivajojen käyttö on mahdollista, mistä on tehty maininta luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksiin. Rakennusten uusimisella voi kuitenkin olla huomattavia ympäristövaikutuksia, joten siihen on haettava lupa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta.

Kiinteistölautakunnan lausunto

Kiinteistölautakunta puoltaa Vanhankaupunginlahden lintuveden hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä. Kiinteistölautakunta kuitenkin toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulisi ottaa huomioon vieraslajien torjunta Mölylän metsän vieressä sijaitsevan viljelypalsta-alueen osalta. Lisäksi lautakunta toteaa, että suunniteltujen ruoppaustoimien osalta tulee selvittää ruopattavien sedimenttien haitta-ainepitoisuudet ja niiden vaikutus ruoppausmassojen läjityskelpoisuuteen.

Esittelijä kiittää hyvästä huomiosta vieraslajien torjunnan suhteen. Helsingin vieraslajilinjauksen mukaan vieraslajien torjuntaan liittyvät työt jakautuvat kaupungin sisällä pääosin ympäristökeskuksen, rakennusviraston ja liikuntaviraston kesken. Ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu mm. esiintymien kartoitus ja rakennusviraston ja liikuntaviraston tehtäviin käytännön torjuntatyön tekeminen hoitamillaan alueilla. Rakennusvirasto on myös tilannut Gardenian kautta neuvontaa palstaviljelijöille, ja vuonna 2015 neuvontaan on sisältynyt vieraslajien torjuntaa. Vieraslajilinjauksen mukaan luonnoltaan arvokkaat kohteet ja niiden lähiympäristöt kuuluvat ensisijaisten torjuntakohteiden joukkoon. Tällä hetkellä Herttoniemen siirtolapuutarhasta tiedetään, että alueella kasvavia vieraskasvilajeja ovat ainakin jättipalsamit ja eri piiskulajit. Ympäristökeskus selvittää tilannetta tarkemmin, kun resursseja työhön riittää tai myönnetään. Vanhankaupunginlahden alueella rakennusvirasto on järjestänyt aiempina vuosina pääasiassa vapaaehtoisuuteen perustuvaa vieraskasvien torjuntaa Fastholmassa, Pornaistenniemellä, Säynäslahdessa ja Viikin arboretumin alueella. Lahden ympäristössä on tehty lisäksi pienpetopyyntejä. Myös järjestöt ovat järjestäneet alueella vieraslajitalkoita.

Esittelijä toteaa, että ennen ruoppauksiin ryhtymistä selvitetään Vanhankaupunginlahden sedimenttien haitta-ainepitoisuuksia. Mahdollisten kunnostustöiden yhteydessä sedimentit käsitellään ja läjitetään siten, että niistä ei aiheudu haittaa luonnolle, maisemalle tai ihmiselle.

Liikuntalautakunnan lausunto

Liikuntalautakunta pitää erittäin hyvänä asiana sitä, että hoito- ja käyttösuunnitelmaa jatketaan vuosiksi 2015-2024. Mitään estettä ei ole myöskään luonnonsuojelualueen laajentamiselle kahdella kohteella.

Lautakunta pitää hyvänä asiana hopearuutanan poistokalastusta. Lautakunnan mukaan luontoneuvojan palkkaaminen on tarpeen sekä luontoneuvonnan että alueella tapahtuvan salakalastuksen vuoksi.

Esittelijä toteaa, että hopearuutana on valtakunnallisesti ja myös Helsingin oman linjauksen mukaan haitallinen vieraslaji, jota on syytä poistaa vesistöistä erityisesti Natura- ja luonnonsuojelualueilla. Lisäksi hopearuutanoiden poistokalastuksella on pystytty parantamaan linnustoarvoja muualla Suomessa. Poistokalastuksen jälkeen lintuvesille on palannut sellaisia lajeja, jotka Vanhankaupunginlahdeltakin ovat viime vuosina vähentyneet tai hävinneet.

Luontoneuvojan ja muiden työntekijöiden tarve Vanhankaupunginlahden valvonnan hoitamiseksi ja asioiden edistämiseksi on tullut esiin useissa keskusteluissa ja lausunnoissa uutta hoito- ja käyttösuunnitelmaa tehdessä. Liikuntalautakunnan mainitseman salakalastuksen lisäksi vierailijat mm. kulkevat ruovikossa lintujen pesimäkaudella ja pitävät koiria vapaana. Lisäksi alueella laiduntava karja tarvitsee päivittäistä valvontaa, alueen rakenteet tarvitsevat huoltoa ja roskikset tyhjentämistä. Rakennusvirasto on jo useiden vuosien ajan palkannut Vanhankaupunginlahdelle kesäajaksi luontovalvojan. Luontovalvojan 6 kk:n työpanos on lisätty myös uuden hoito- ja käyttösuunnitelman kustannusarvioon rakennusviraston vastuulle. Vanhankaupunginlahden hoitoon liittyvien toimenpiteiden edistäminen vaatii tulevilla hoito- ja käyttösuunnitelmakaudella lisäksi uusien rahoitusmahdollisuuksien etsimistä, hoidon tarkempaa suunnittelua ja eri tahojen välistä yhteydenpitoa. Keskustelujen ja lausuntojen perusteella hoito- ja käyttösuunnitelman kustannusarvioon on lisätty ympäristökeskuksen alaisuuteen yksi kokoaikainen työntekijä, yhdyshenkilö, joka palkataan, mikäli ympäristölautakunnalle osoitetaan siihen resursseja. Samalla luontoneuvojan kokoaikainen työpanos, joka oli hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksessa ympäristökeskuksen alaisuudessa, poistetaan. Valvoja ja yhdyshenkilö hyödyttävät useiden kaupungin eri virastojen toimintaa, ja sen lisäksi edistävät myös järjestöjen ja kuntalaisten etuja.

Yleisten töiden lautakunnan lausunto

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyille toimenpiteille löytyy vahvoja perusteita alueella tehtyjen tutkimus- ja lajistoseurantojen perusteella. Yhteensä suunnitelmassa esitetään yli 70 toimenpidettä, joilla alueen luontoarvot saadaan säilymään ja käyttöä ohjattua. Rakennusvirasto vastaa pääosin suojelualueen ylläpidosta ja suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutuksesta.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään alueelle sekä kertaluonteisia investointeja että säännöllisesti toistuvia hoitotoimenpiteitä. Investointien kokonaiskustannusarvioksi esitetään 1 887 000 €. Säännöllisen ylläpidon kustannukset vaihtelevat vuosittain. Tällä hetkellä rakennusvirasto käyttää ylläpitoon noin 50 000 € vuodessa. Suunnitelmassa esitetty arvio vaihtelee 100 000 - 250 000 välillä. Natura-alueella maan hallintaolot vaihtelevat siten, että osa alueista on Helsingin kaupungin omistamaa ja hallinnoimaa ja osa valtion Senaatti-kiinteistöjen Viikin tutkimus- ja koetilalle vuokraamaa maata. Yleisten töiden lautakunta toteaa, että suunnitelmassa esitetyissä kustannusarviotaulukoista on vaikea tulkita eri maanomistajien kustannusvastuita, koska monien toimenpiteiden osalta kustannusvastuu on osoitettu sekä Helsingin kaupungille että valtiolle.

Yleisten töiden lautakunta esittää, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa mainittujen toimenpiteiden toteuttamiseksi on etsittävä uusia rahoitusmuotoja tai erillisrahoitusta. Nykyisillä resursseilla kaikkia ehdotettuja toimenpiteitä ei pystytä tekemään. Lautakunnan mielestä toteutuksen ohjelmointia helpottaisi toimenpiteiden priorisointi, mitä suunnitelmassa ei ole esitetty. Suunnitelmassa on ainoastaan jaettu toimenpiteet kahteen kiireellisyysluokkaan viisivuotiskausittain 2015-2019 ja 2020-2024.

Yleisten töiden lautakunnan mukaan rakennusviraston ja valtion välisin neuvottelu on selkiytettävä eri maanomistajien vastuita hoitotoimenpiteiden suorittamisessa. Osa hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyistä toimenpiteistä, kuten virkistykseen edistämiseen suunnitellut toimet, sijoittuvat Natura-alueen ulkopuolelle, osin valtion maalle, mutta palvelevat myös Natura-aluetta. Lautakunnan mukaan myös yhteistyön parantaminen eri virastojen välillä Natura-aluetta ympäröivien alueiden suunnittelussa on tärkeää, koska näin saadaan resurssit parhaalla mahdollisella tavalla käyttöön. Vanhankaupunginlahden alue on yksi Helsingin merkittävimmistä virkistys- ja luontokohteista, jonka kehittämien on jäänyt toistaiseksi melko vähäiseksi.

Lisäksi yleisten töiden lautakunta esittää, että hoito- ja käyttösuunnitelman luvun 6.5. ensimmäisen kappaleen kaksi viimeistä lausetta muutetaan kuulumaan: ”Vaaralliset, pääkulkuväylien välittömässä läheisyydessä kasvavat puut kaadetaan ja rungot jätetään maastoon lahopuiksi. Myös pääkulkuväylien läheisyyteen jätetään lahopuustoa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Lahopuun merkityksestä tiedotetaan asukkaille viestinnän keinoin.”

Yleisten töiden lautakunta puoltaa suunnitelman hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Myös esittelijä toteaa, että Natura-alueen maanomistusolot ovat haaste hoitotöiden tekemiselle. Ympäristökeskus on maanomistusolojen selkiyttämiseksi ollut yhteydessä Ely-keskukseen, joka on vienyt asiaa eteenpäin omien yhteistyötahojensa kanssa. Tällä hetkellä asioita koskevat neuvottelut ovat kesken.

Hoito- ja käyttösuunnitelman hoitotoimet on suunniteltu alueittain ja siten myös kustannusarvio on aluekohtainen ja suuntaa antava. Monista hoitotoimista täytyy tehdä tarkemmat suunnitelmat ennen kuin niitä päästään käytännössä toteuttamaan. Näissä tarkemmissa suunnitelmissa määritetään täsmälliset hoitotoimet ja kustannusten jakautuminen eri tahojen kesken.

Hoitotöiden priorisoinnista keskusteltiin useaan otteeseen hoito- ja käyttösuunnitelmatyön aikana. Työryhmä päätti jakaa hoitotoimet kahdelle viisivuotiskaudelle, mutta tarkempaa priorisointia ei tehty. Työryhmässä tuotiin hyvin voimakkaasti esiin ruoppausten tarve alueen umpeenkasvun estämiseksi sekä linnustoarvojen säilyttämiseksi ja parantamiseksi.

Hoitotoimia, jotka tulee tehdä linnustonsuojelualueella vuosittain, ovat laidunnus ja niitto sekä puiden ja pensaiden raivaukset. Harvemmin tehtäviä hoitotoimia ovat ruoppaukset. Ne vaativat jatkohoidoksi mielellään laidunnusta ja niittoa. Laidunnus ja niitto pitävät alueen avoimena, ja säännöllisesti jatkuessaan vaikuttavat siten, että uusia ruoppauksia tarvitaan todennäköisesti harvemmin.

Esittelijä toteaa, että tulevilla hoito- ja käyttösuunnitelmakaudella perustetaan hoitoa koordinoiva ydinryhmä, joka mm. suunnittelee tulevan vuoden hoitotoimet, kerää kokemuksia hoidosta ja seuraa kustannuksia. Hoidon priorisointia on mahdollista tehdä tämän ryhmän työn yhteydessä.

Esittelijä toteaa, että alueen hoidon rahoitus on haastavaa kaupungin nykyisessä taloustilanteessa. Budjettirahoituksen lisäksi EU-hankerahoituksen avulla on mahdollista edistää uusia hoitotoimia Vanhankaupunginlahdella. Syyskuun 2015 alussa tuli tieto, että Tallinnan ja Helsingin kaupunkien yhteinen hakemus NATTOURS-hankkeesta on hyväksytty. NATTOURS-hankkeessa tuotetaan matkailijoita ja paikallisia käyttäjiä varten luontotietoa sähköisiin viestimiin kaupunkien luontoalueista. Hankkeen yhteydessä pystytään myös valmistamaan alueiden kestävän käytön mukaisia, yleisöä palvelevia rakenteita. Kaksi ja puolivuotinen hanke alkaa keväällä 2016, ja Vanhankaupunginlahti on keskeinen kohde Helsingin hankesuunnitelmassa. Sähköisen luonto- ja käyttäjätiedon tuottaminen auttaa osaltaan viestinnän puutteeseen, jonka yleisö on kokenut olevan

ongelma Vanhankaupunginlahden yhteydessä. Hankkeen myötä saadaan myös uusittua korjaustarpeessa olevia rakenteita.

Vanhankaupunginlahden alueen kehittämiseksi kokonaisuutena tarvitaan kaikkien kaupungin hallintokuntien yhteistyötä. Lisäksi yhteistyötä ovat ehdottaneet kansalaisjärjestöt ja asiantuntijatahot, joilla on näkemystä ja tietoa alueen kehittämiseksi.

Esittelijä kiittää yleisten töiden lautakuntaa tarkasta huomiosta lahopuun säilyttämisen suhteen. Hoito- ja käyttösuunnitelman kappaleen 6.5 ensimmäisen kappaleen viimeiset lauseet juontanevat juurensa suunnitteluryhmän keskusteluista. Niissä kävi ilmi, että rakennusvirasto kaataa ja vie pois lahopuut noin 10 metrin etäisyydeltä kävelyteiden vieriltä, koska kuntalaisilta tulee valituksia epäsiististä ympäristöstä. Luonnonsuojelualueita tämä periaate ei kuitenkaan koske. Huomioitava on, että lahopuun jättäminen kulkuväylien vierille edellyttää jatkuvaa seurantaa, jotta rakennusvirasto voi kaataa vaaralliset puut ennen mahdollisten onnettomuuksien sattumista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan on tehty ehdotettu muutos.

Yleisten töiden lautakunnan esiin ottama tiedottamisen tarve lahopuun merkityksestä metsien monimuotoisuudelle on noussut esiin yleisötilaisuuksissa ja asiasta on tullut yleisöpalautetta ympäristökeskukseen. Asia on tärkeä, ja esittelijä pohtii mahdollisten yhteistyötahojen kanssa, millä tavoin asiasta voisi tiedottaa.

Arabianranta-Toukola-Vanhakaupunki –kulttuuri- ja kaupunginosayhdistys ry:n
(Artova ry) lausunto

Artova ry on antanut yhteisen lausunnon Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 –alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta sekä Pornaistenniemen tervaleppälehdon luonnonsuojelun perustamisesta.

Artova ry:n mukaan hoito- ja käyttösuunnitelma on yleisesti ottaen hyvä ja kannatettava. Yhdistys toivoo, että kaupunki varaa riittävät resurssit suunnitelman toteuttamiseksi.

Artova ry kannattaa laidunalueiden laajennuksia. Laajennukset tuovat laidunniityt lintuineen ja lehmineen paremmin kaikkien nähtäviksi, mikä parantaa asumisviihtyisyyttä. Yhdistys toteaa, että ruoppaukset tulee toteuttaa suunnitelman mukaisia, jollei jopa laajempina. Lisäksi yhdistys ehdottaa, että suojelualuetta laajennetaan eteläsuuntaan. Ruovikon lisääntyminen mm. Kuusiluodon koilliskulmalla ja Kivinokan pohjoisrannalla on luonut uusia lamparemaisista pesimäpaikkoja linnuille. Laajentaminen suojelisi uusia pesimäpaikkoja veneliikenteeltä.

Artova ry kannattaa hoito- ja käyttösuunnitelmassa mainitun Vanhankaupunginlahti-työtiimin perustamista. Vähintään alueella tulisi olla vakituinen palkattu henkilö, joka edistäisi aluetta koskevia asioita ja valvoisi käyttöä. Yhdistys toteaa, että alueella liikkujien määrä on lisääntynyt, ja kaikki eivät osaa käyttäytyä eläinten ja kasvien suojelun vaatimalla tavalla.

Yhdistys pitää tärkeänä myös polkujen ja opasteiden parantamista. Tulenteon kieltämisestä ja koirien kytkettynä pitämisestä tulee tarvittaessa muistuttaa kyltein. Uusien yleisöpalvelujen rakentamisen ei tule tapahtua luonnonsuojelullisten toimenpiteiden kustannuksella. Voimalinjan poistaminen tai maakaapelointi on suotavaa sekä lintujen kannalta että maisemallisista syistä.

Esittelijä toteaa, että lintukantojen kehitystä Vanhankaupunginlahdella seurataan, ja mahdollisesti tulevaisuudessa laajennusesitykseen palataan. Suojelualueen laajentaminen edellyttää neuvotteluja kaupungin eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Vakituisen henkilön tai henkilöiden palkkaamista Vanhankaupunginlahden asioita edistämään on ehdotettu useissa lausunnoissa. Kuten edellä liikuntalautakunnan lausunnon yhteydessä on todettu, hoito- ja käyttösuunnitelman kustannusarvioon on lisätty ympäristökeskuksen alaisuuteen yksi kokoaikainen työntekijä. Henkilö palkataan, mikäli siihen osoitetaan resursseja. Rakennusviraston kustannusarvion alaisuuteen on liitetty luontovalvojan 6 kk:n työpanos.

Esittelijä toteaa, että tulevilla hoito- ja käyttösuunnitelmakaudella on tarkoitus lisätä ja parantaa opasteita sekä Natura- että sitä ympäröivällä alueella. Samassa yhteydessä uusitaan ja lisätään kylttejä tarvittaessa myös tulenteon kieltämisestä ja koirien kytkettynä pitämisestä.

Yleisön palvelut alueella on pyritty suunnittelemaan siten, että luonto voisi toimia mahdollisimman häiriintymättömästi. Yleisön kulkua alueella pyritään ohjaamaan Natura- ja luonnonsuojelualueita ympäröiville viheralueille parantamalla niiden yleisöpalveluita. Natura- ja suojelualueilla kulku ohjataan pois herkimmiltä luontoalueilta. Ruovikon keskelle ei tehdä pitkospuita joistakin yleisön toivomuksista huolimatta, sillä kulku alueella häiritsee lintujen pesintää. Luonnon suojaamiseksi joillakin metsäalueilla kulkeminen on ohjattu metsien ympärille, ei metsän sisään.

Voimalinjasta on Helen Sähköverkko Oy antanut oman lausunnon. Helen Sähköverkko Oy toteaa, että linjalla on teknistä käyttöikää jäljellä 10-20 vuotta. Johtoa ei voida poistaa, mutta se voidaan siirtää toiseen

paikkaan. Sähköturvallisuuslain mukaan siirron aiheuttaja vastaa kaikista kustannuksista.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry HELSY:n lausunto

HELSY toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa on mukana paljon kunnostusesityksiä. Yhdistyksen mielestä erityisesti polkuverkoston kunnostamisessa ja mahdollisesti laajentamisessa tulee olla erityisen maltillinen. Kaikki alueelta poistettava puu tulee jättää alueelle maalahopuiksi.

HELSY kiinnittää huomiota lisäksi siihen, että Natura-alueen monimuotoisuuteen kuuluvat myös sen ulkopuolella pesivät linnut. Tällainen on esim. naurulokki, jonka pesintää Kruunuvuoren silta heikentäisi. Yhdistys esittää, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitetaan keinoja, joilla mahdollisen sillan haitat pesimälinnustolle estetään.

Esittelijä toteaa, että Vanhankaupunginlahden Natura- ja sitä ympäröivillä alueilla yleisön kulku on tarkoitus ohjata ”virallisille” poluille, joiden kuntoa seurataan, ja joita hoidetaan. Suuri käyttäjien määrä asettaa haasteita kulkureittien suunnittelulle. Tarkoituksena on, että ne polut, joilla on eniten kulkijoita tai kulumisen merkkejä, kunnostetaan leveämmiksi ja tarpeen vaatiessa päällystetään tai kosteilla alueilla tehdään pitkospuureiteiksi. Selkeät kulkuväylät houkuttelevat kulkijat reitille, jolloin ympäröivä maasto säilyy kulumattomampana. Leveitä reittejä pitkin pystyy kulkemaan myös esteettömästi esim. lastenrattaiden kanssa. Tarkoitus on kuitenkin, että alueelle jää myös pienempiä polkuja, joita pitkin voi vaeltaa metsän siimekseen tai kulkea kapeita pitkoksia myöten ruovikon lomaan. Polkujen kunnostamisesta tehdään erilliset, tarkemmat suunnitelmat ennen töiden toteuttamista. Kunnostamisen yhteydessä myös parannetaan opasteita. Suunnitelmassa huomioidaan, että kaadetut puut jätetään alueelle maapuiksi.

Natura-alueen ruoppausten yhteydessä on tarkoitus tehdä suurimpiin lampareisiin pesimäsaarekkeita, joita linnut voivat hyödyntää. Erityisesti naurulokkien toivotaan taas palaavan Vanhankaupunginlahden pesimälinnustoon.

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n lausunto

Tringa ry:n mukaan hoito- ja käyttösuunnitelma 2015-2024 sisältää edelliseen suunnitelmaan nähden riittävämmän mitoitettuja luonnonsuojelullisia hoitotoimia, joiden toteuttamista yhdistys kannattaa.

Tringa toteaa, että Natura-alueen suojeltavan linnuston tila on tällä hetkellä heikko: kahdeksasta suojeluperustelajista vain yhdellä on elinvoimainen kanta. Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelmakauden aikana linnuston tila heikkeni, mikä johtui luonnonsuojelullisen hoidon laiminlyönnistä – juuri suojeltavalle lajistolle tärkeät hoitotoimenpiteet laiminlyötiin. Tringan mukaan alue on tällä hetkellä suurelta osin lähivirkistyskohde, vaikka se voisi olla yksi kansallisista ja kansainvälisistä luontomatkailubrändeistä.

Tringa toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamista varten tulisi palkata koordinaattori, joka on suunnitelmakauden alussa kokopäiväinen, ja jatkossakin vähintään osa-aikainen.

Tringan mukaan koko alueen hoitoa vesittää luonnonsuojelullisesti arvokkaimman osan halkova voimalinja: se pirstoo avoimuutta vaativien lajien elinympäristön (tähytyspaikka pedoille), on lentoeste saapuville muuttolinnuille (väistö- ja törmäystilanteita) ja on lisäksi valtava maisemahaitta. Luonnonsuojelullisesti suurempi haitta on elinympäristön pirstoutuminen, ei törmäykset. Huomiopallot eivät ratkaise edes törmäysongelmaa, sillä suurin osa törmäyksistä tapahtuu öisin. Tringan mukaan ympäristökeskuksen tulee nopeasti aloittaa neuvottelut voimalinjan omistajan kanssa maakaapeloinnin aikataulutuksesta.

Natura-alueen suojelutavoitteijat vaativat avointa ympäristöä. Tringa toteaa, että tällä hetkellä lajeille sopivaa ympäristöä on 10 % pinta-alasta. Suojelutavoitteet voitaisiin saavuttaa 50 %:n avoimuudella, mutta hoito- ja käyttösuunnitelma tähtää vain 30 %:n avoimuuteen. Tämän vuoksi kaikki hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteet tulisi toteuttaa, jotta suojelutavoitteita voitaisiin lähestyä. Tringa toteaa myös, että suunnitelmassa ehdotettu seurantaohjelman laatiminen ja kehittäminen tieteellisempään suuntaan on välttämätöntä.

Tringa ry kertoo olevansa yksi luontoa harrastavien kuntalaisten edustajataho, ja ilmoittaa kannattavansa kunnan varojen satsausta ehdotettuihin hoitotoimiin.

Lopuksi Tringa haluaa korostaa, että Vanhankaupunginlahden ympäristössä on tapahtunut viime vuosikymmeninä suuria muutoksia, joiden seurauksena kosteikkoalue on pienentynyt huomattavasti. Tämä ilmenee Tringan lausunnon yhteydessä olevista kahdesta kartasta. Koska entisestä lintuparatiisista on hävinnyt paljon, on sitäkin enemmän panostettava säilyneiden alueiden hoitoon ja suojeluun.

Lisäksi Tringan lausunnon yhteydessä on artikkeli Vanhankaupunkilahden suojelun tila.

Esittelijä toteaa työskentelevänsä sen puolesta, että hoitotoimenpiteet voitaisiin toteuttaa täysimääräisinä. Tämä parantaisi suojelun perusteina olevien lintulajien elinmahdollisuuksia alueella. Koska alkuperäisen, luonnon muodostaman kosteikon pinta-ala on pienentynyt huomattavasti, on tärkeää hoitaa hyvin jäljellä olevaa aluetta.

Työntekijän palkkaamista hoitotoimia koordinoimaan on ehdotettu muissakin lausunnoissa, ja kuten aiemmin liikuntalautakunnan ja Artova ry:n lausunnon yhteydessä on todettu, kustannusarvioon on lisätty kokoaikainen yhdyshenkilö ja maastokauden ajan työskentelevä luontovalvoja. Yhdyshenkilö palkataan, mikäli siihen osoitetaan resursseja.

Voimalinjan poistamista on kannatettu useissa lausunnoissa, ja Helen Sähköverkko Oy on antanut asiasta oman lausunnon. Kuten aiemmin Artova ry:n lausunnon yhteydessä on todettu, linjalla on teknistä käyttöikää vielä 10-20 vuotta.

Suojelun perusteina olevien lintulajien ja kasvillisuustyyppien tilan seuranta Vanhankaupunginlahden alueella on tärkeää. Vanhankaupunginlahdella on tehty linnuston seurantaa vuodesta 1986 alkaen, ja toimintaa pyritään jatkamaan edelleen vuosittain. Muuta seurantaa tehdään resurssien mukaan. Olisi kuitenkin välttämätöntä, että tulevaisuudessa voitaisiin seurata suunniteltujen, huomattavan laajojenkin kunnostustoimien vaikutuksia, ja tarvittaessa tehdä muutoksia.

Kivinokkalaiset ry:n lausunto

Kivinokkalaiset ry toteaa, että he ovat Natura- ja suojelualueen lähinaapureita, joten suunnitelmat yleisöpalveluiden kehittämisestä ovat tärkeitä. Esitetyt parannukset, kuten opastetaulut, polkupyöräverkostot, esteettömät polut, lintujen tarkkailumahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen, maisemankatselupaikkojen parantaminen sekä viestinnän kehittäminen ovat tarpeen. Polkupyöräreitistön kehittämistä on kuitenkin tarkoin suunniteltava, ja yhdistyksen mukaan reitistön ei tarvitse kaikkialla kulkea rannan tuntumassa.

Kivinokkalaiset ry pitää tärkeänä luonnonsuojelualueiden laajentamista. Samalla tulisi ohjata liikkujia niin, että kulkemisesta olisi mahdollisimman vähän haittaa luonnolle. Tämä edellyttää luontoselvitysten tekemistä ja niiden pohjalta harkintaa siitä, miten liikkuminen järjestetään.

Hoito- ja käyttösuunnitelman tekemisessä Kivinokkalaiset ry pitää hyvänä sitä, että luontoselvitysten ja maastokäyntien avulla on selvitetty luonnon tilaa ja kehityssuuntaa sekä sitä, että yleisön tietoja ja näkemyksiä on koottu palveluiden parantamiseksi.

Kivinokkalaisten mukaan on hyvä, että jo nyt rantaniittyjä laidunnetaan ja niitetään, ja että toimintaa on tarkoitus lisätä. Matalan meren umpeenkasvun estämiseksi ruoppaus saattaa olla tarpeen.

Osallistavaa suunnittelua Kivinokkalaiset ry pitää tarkoituksenmukaisena ja nykyaikaisena tapana suunnitella ja kehittää kaupunkia, ja yhdistys ilmoittaa olevansa valmis osallistumaan suunnitteluun.

Esittelijä toteaa, että Vanhankaupunginlahden alueen kulkureitistön kehittäminen on herättänyt keskustelua yleisötilaisuuksissa ja asiasta on tullut palautetta ympäristökeskukseen. Varsinkin suojelualueilla rannat tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina. Reitistö on myös suunniteltava siten, että tarvitsee kaataa mahdollisimman vähän metsää. Myös eläinten liikkuminen tulee ottaa huomioon. Kuten aiemmin kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunnon yhteydessä on todettu, suunnittelu vaatii vielä eri tahojen yhteistyötä, jotta erilaisia kulkutapoja käyttävät voisivat mahdollisimman sujuvasti liikkua alueella.

Raittiusyhdistys Koitto ry:n lausunto

Raittiusyhdistys Koitto mainitsee, että hoito- ja käyttösuunnitelman visio (kappale 8.2) jää ristiriitaiseksi: onko tavoitteena lisätä luonnossa liikkuvien retkeilijöiden määrää vai palvella nykyisiä käyttäjiä mahdollisimman hyvin. Koitto mainitsee, että suunnitelmassa ei ole arviota alueen käyttäjämääristä, nykyisistä tai tavoitteellisista. Suunnitelmasta ei myöskään Koiton mielestä käy ilmi, miten haasteeseen alueen ruuhkaisuudesta vastataan. Myöskään ei ole viitteitä Metsähallituksen kestävästä luontomatkailun periaatteisiin, kuten palvelun mitoittamiseen kohteen mukaan.

Koitto toteaa, että pääasiallinen pääsy Lammassaareen tapahtuu pitkospuiden kautta. Pitkospuita käyttävät luontomatkailijoiden lisäksi saaren 113:n kesämajan mökkeilijät, ja joustava kulkeminen tulee turvata. Tätä taustaa vasten yhdistys lausuu seuraavaa:

- Opasteiden uusinta ja käyttäjien ohjaaminen nykyistä paremmin ovat hyviä toimenpiteitä. Polkupyörien, pyörätuolien ja lastenvaunujen kanssa kulkevien reitit olisi hyvä merkitä selvästi. Koitto toivoo myös lemmikkieläinkiellon uusintaa saaren opasteisiin.
- Koitto esittää, että Lammassaareen ei perusteta kahvilapalveluita tai

nuotiopaikkoja jatkossakaan.

- Koitto esittää toiveen, että kaupunki jatkossakin jatkaa kaivoveden näytteenottoa. Koitto toteaa, että yksi saaren kolmesta kuivakäymälästä on kaikille käyttäjille, ja toistaiseksi Koitto on huoltanut sen. Yhdistys esittää, että suunnitelman toimenpiteisiin lisätään kuivakäymälän huollon jakamista myös kaupungille. Koitto on tyhjentänyt myös alueen roskikset.

- Koitto huomauttaa, että Vanhankaupunginkosken rannalla oleva parkkipaikka on hädin tuskin riittävä, ja parkkitilaa tarvitaan suurella todennäköisyydellä lisää.

Lopuksi Koitto toteaa, että suunnitelma poistaa jättipalsamia Lammassaaren lintutornin läheisyydestä on hyvä, ja yhdistys toivoo toimenpiteitä niin pian kuin mahdollista. Yhdistys toivoo toimia myös rehuvuohenherneen ja komealupiinin torjumiseksi, sillä ne uhkaavat huolestuttavasti levitä Lammassaaren.

Esittelijä toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelman tarkoituksena on palvella sekä nykyisiä että tulevia käyttäjiä mahdollisimman hyvin. Tulevaisuudessa alueen käyttäjämäärät todennäköisesti kasvavat, koska alueen ympärille rakennetaan kerrostaloja ja luodaan työpaikkoja. Tarkoituksena on, että Vanhankaupunginlahdella on paikkoja suurille ryhmille, kuten koululuokille, mutta myös luonnon rauhaan haluavat löytävät alueelta suojaisan sopukan. Yleisöpalveluita suunniteltaessa täytyy myös huomioida, että ne aiheuttaisivat mahdollisimman vähän haittaa luonnolle. Yleisöpalveluiden kehittäminen on haasteellista, sillä Vanhankaupunginlahti sijaitsee lähes keskellä Helsinkiä. Alue on lukuisten ihmisten lähiluontokohde, ja tulijoiden määrää ei voi rajoittaa.

Vanhankaupunginlahdelta ei tähän mennessä ole tehty kävijälaskentaa resurssipulan vuoksi. Laskenta on kuitenkin sisällytetty uuteen hoito- ja käyttösuunnitelmaan. Hoito- ja käyttösuunnitelmatyön yhteydessä tehtiin yleisökysely, jonka vastauksia käytettiin hyväksi suunnitelmassa.

Lemmikkieläinkiellosta kertovaa merkkiä ei voi Lammassaaren tuoda. Saari on yleistä aluetta, ja kenellä tahansa on oikeus tulla sinne, kunhan lemmikki on kytketty. Kahvilapalveluita ja tulentekopaikkoja ei ole Lammassaaren suunniteltu. Ympäristökeskuksessa ei ole tietoa Lammassaaren kaivoveden näytteenotosta. Asiasta saattaa löytyä tietoa esim. vuokrasopimuksesta. Kuivakäymälöiden huolto ja roskisten tyhjentäminen kuuluvat rakennusviraston tehtäviin, ja ympäristökeskus välittää toiveen rakennusvirastoon tämän lausunnon myötä.

Ajankohtaisesta vieraslajien torjunnasta on mainittu aiemmin mm. kiinteistölautakunnalle annetun vastauksen yhteydessä.

Ympäristökeskus tekee töitä osoitettujen voimavarojen mukaan, ja ympäristökeskus välittää tiedon torjunnan tarpeesta myös rakennusvirastoon.

Vanhankaupungin kulttuuri-ekologinen klubi ry:n (VKEK) lausunto

Vanhankaupungin kulttuuri-ekologinen klubi ry kannattaa lämpimästi laidunalueiden laajennuksia. Tähän saakka laidunniityt lintuineen ja lehmineen ovat olleet kaukana, mutta laajennukset toisivat ne paremmin kaikkien nähtäviksi.

Yhdistys toteaa, että eläinten näkeminen läheltä on arvo kaupunkilaisille. Yhdistys on pitänyt lampaita vapaana Kuusiluodossa kesäisin, ja kuka tahansa kaupunkilainen on voinut tulla niitä tervehtimään.

Yhdistys ilmoittaa kannattavansa katselumahdollisuuksien lisäämistä rannoille ulkoilupolkujen varteen erilaisten pienempien katselulavojen ja –paikkojen muodossa. Myös uudet lintutornit ja –piilot ovat mielenkiintoinen lisä.

Yhdistyksen mukaan maatuvalalla merenlahdella lampareiden umpeenkasvun estäminen ruovikkoa niittämällä ja ruoppauksin on tärkeää. Osa maatumisesta on luonnollista kehitystä, jota ei voi ilman suuria kustannuksia estää. Siksi tulisi varautua suojelualueen laajentamiseen eteläsuuntaan. Ruovikon lisääntyminen Kuusiluodon koilliskulmalla ja Kivinokan pohjoisrannalla on luonut uusia lampareimaisia pesimäpaikkoja linnuille. Näiden lintujen kosteikkoympäristön suojelu tulee turvata mm. veneliikenteeltä.

Yhdistys myös esittää, että alueen valvontaa voisi kokeilla esim. Klobbeniin asetettavalla kameralla, joka samalla välittäisi kaupunkilaisille kuvaa pesivistä harmaahaikaroista ja muusta lintuelämästä.

Esittelijä kiittää Vanhankaupungin kulttuuri-ekologista klubia Kuusiluodon laiduntamisen järjestämisestä. Eläinten näkeminen on arvo, ja on hienoa, että Kuusiluotoon voi kuka tahansa tulla eläimiä ihailemaan. Eläimet ovat lisäksi mitä parhaimpia luonnonhoitajia.

Esittelijä toteaa, että Vanhankaupunginlahden linnustoa seurataan, ja tarpeen tullen suojelualueen laajentamiseen palataan tulevaisuudessa. Suojelualueen laajentaminen edellyttää neuvotteluja kaupungin eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa, kuten Artova ry:n lausunnon yhteydessä aiemmin on todettu.

Toiveita Vanhankaupunginlahdelle asetettavista kameroista on esitetty useita kertoja hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun yhteydessä, ja veppekameroita on sisällytetty kustannusarvioon. Klobben voisi olla erinomainen paikka kameralle.

Viikki-Seura ry:n lausunto

Viikki-Seura ry kannattaa hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyjä toimenpiteitä, mutta ei pidä niitä kaikilta osin riittävinä. Yhdistys esittää, että resurssit tulisi kirjata suunnitelmaan siten, ettei niistä tinkiminen ole helppoa. Yhdistys on myös sitä mieltä, että ehdotettujen hoitotoimien toteuttaminen edellyttää vain näihin tehtäviin keskittyvän henkilön palkkaamista.

Suojelualueen suojavyöhykkeitä ei yhdistyksen mielestä voi pitää nykyisellään tyydyttävänä. Suunnitelma ei sisällä mitään ehdotuksia alueen luoteisosassa sijaitsevan teollisuusalueen tulevaisuudesta. Tavoitteeksi tulisi asettaa luonnonsuojelua ja lähiympäristön viihtyisyyttä heikentävien toimintojen siirtämisen kokonaan pois suojelualueen läheltä.

Viikki-Seura kannattaa ehdotusta aluetta halkovan voimalinjan poistamisesta. Huomiopallojen asettamista yhdistys ei pidä riittävänä toimena, koska johto on ilman niitäkin maisemallinen haitta. Yhdistys kannattaa keinoja, joilla lintujen tarkkailu tehdään paikallisille asukkaille ja vieraille nykyistä helpommaksi lisäämällä ja monipuolistamalla tarkkailupaikkoja. Myös luontokuvausta helpottavat toimenpiteet ovat tervetulleita.

Viikki-Seura toteaa, että Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualue tarvitsee hyvän huolto- ja opastuskeskuksen Nuuksion Haltian tapaan. Tarve tulee tulevaisuudessa vielä lisääntymään. Viikin Gardenia on jossain määrin toiminut tällaisena paikkana, mutta nyt kaupunki on aikeissa lopettaa toiminnan. Yhdistys ehdottaa, että keskus sijoitetaan Gardeniaan, ja kaupunki ja valtio yhdessä vastaavat sen toiminnasta. Yliopiston mukanaolo olisi toivottavaa. Hoito- ja käyttösuunnitelman kuvassa 6.7 esitetään hulevesikosteikon rakentamista Viikintien varteen, jolloin suojelualue käytännössä ulottuisi Gardeniaan asti.

Esittelijä toteaa tekevänsä parhaansa, jotta alueen kehittämiseksi suunnitellut toimet toteutuvat. Vanhankaupunginlahden asioita edistävän työntekijän tarpeen ovat huomanneet Viikki-seuran lisäksi myös muut lausunnonantajat, ja asiasta on kerrottu liikuntalautakunnan lausuntoa koskevan vastineen yhteydessä: kustannusarvioon lisätään yksi kokoaikainen yhdyshenkilö ja maastokaudeksi luontovalvoja.

Teollisuusalueen sijainti määritetään kaavan laatimisen yhteydessä. Ympäristökeskus välittää toiveen teollisuusalueen poistamisesta kaupunkisuunnitteluvirastoon.

Gardeniaa perustettaessa yhtenä sen tehtävänä piti olla tiedon jakaminen Vanhankaupunginlahden alueesta. Hoito- ja käyttösuunnitelman yhteydessä tehdyssä yleisökyselyssä vastaajat pitivät Gardenian sijaintia liian kaukaisena, ja yhdistivät paikan enemmän yliopistokampukseen. Gardenia tuotti Helsingin kaupungille monia palveluita, mutta syyskuussa 2015 Helsingin kaupunki on päättänyt lakkauttaa Gardenian toiminnan vuoden loppuun mennessä. Vanhankaupunginlahden osalta toiminnan lopettaminen vaikuttaa mm. siihen, että Viikin luonnosta kertovat nettisivut lakkaavat ja luontoretkien järjestäminen sekä rakennusviraston tilaama vieraslajien neuvonta täytyy järjestää uudelleen.

Sähkölinjan poistamisesta on Helen Sähköverkko Oy antanut oman lausunnon. Kuten aiemmin Artova ry:n lausunnon yhteydessä on todettu voimalinjalla on teknistä käyttöikää jäljellä 10-20 vuotta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY:n lausunto

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY on antanut yhteisen lausunnon Pornaistenniemen tervaleppälehdon luonnonsuojelualueen perustamisesta ja Vanhankaupunginlahden lintuvesi –Natura 2000 –alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta.

Pornaistenniemen halki kulkee Viikinmäen jätevedenpuhdistamon hätäpurkukanava, joka on rakennettu puhdistettujen jätevesien johtamiseksi merelle. Hätäpurkureitti on välttämätön puhdistamon toiminnan varmistamiseksi kaikissa tilanteissa. Toimintavarmuuden ja riittävän kapasiteetin ylläpitämiseksi kanavaa on ajoittain ruopattava.

Kanavan vieressä on patovalli, jonka tehtävänä on estää puhdistettujen jätevesien joutuminen Natura-alueelle. Valli on muodostettu uoman ruoppausmassoista, ja sitä on tuettu erilaisin rakentein. Käytännössä valli on painunut ja tulee jatkossakin painumaan. Vallia on ajoittain korotettava, jotta sen toimintavarmuus voidaan säilyttää.

Vallin kunnossapito edellyttää liikkumista alueella työkoneilla. Patovallin päälle rakennettava ja ylläpidettävä kulkuväylä helpottaisi vallin kunnossapitoa ja tarjoaisi ulkoilureitin koko patovallin matkalle. Kulkureitin rakentaminen edellyttää puuston raivausta erityisesti Viikin lumensulatusaltaan puoleisessa päässä.

Hätäpurkuyhteytenä toimiva uoma on osittain umpeen kasvamassa. Uoman avaamiseen tarvittavat ruoppaustoimet ovat mittavia ja

edellyttävät merkittävää massojen läjittämistä alueelle. Sopiva paikka massojen läjittämiseksi löytyy suojavallin reunasta. Osittain massoja kannattanee sijoittaa myös patovallirakenteeseen erityisesti lähempänä Viikin lumensulatusaluetta. Ruoppauksen teknistä toteutusta ei ole selvitetty. Ruoppaus voitane toteuttaa uomassa tai sen viereisellä matalan kasvillisuuden alueella eikä se edellyttäne merkittävää puuston raivausta. Uoman tilapäinen tyhjentäminen ja ruoppaus tyhjän uoman pohjalta on yksi vaihtoehto. Uoman muotoilu voi olla nykyistä monimuotoisempi.

Pornaistenniemen luonnonsuojelualueen perustamisesta HSY katsoo, että jätevesien purkukanava ja siihen liittyvä patovalli ovat teknisiä, jätevesihuollon kannalta välttämättömiä rakenteita, joita ei tulisi sisällyttää suojelualueeseen. Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta HSY toteaa, että suunnitelmassa esitetyt patovallia ja kanavaa koskevat toimenpiteet ovat yhdistettävissä kanavan käyttöön hätäpurkureittinä. HSY:n mukaan kanavan itäpuolelle suunniteltu ulkoilureitti on tarkoituksenmukaista toteuttaa patovallin päälle, jolloin patovallin korotukset voidaan toteuttaa ulkoilureittinä pitkin, ilman erillisen ajoväylän raivaamista.

Esittelijä toteaa, että Pornaistenniemen luonnonsuojelualueen rajan on tarkoituksenmukaista olla mahdollisimman yhtenäinen ja selkeä. Sen vuoksi ei ole syytä rajata kanavaa ja patovallia suojelualueen ulkopuolelle. Kanava ja patovalli ovat kuitenkin jätevesihuollon kannalta välttämättömiä rakenteita, joita on pystyttävä käyttämään ja huoltamaan. Jotta tämä olisi mahdollista, suojelualueen rauhoitusmääräyksiin on kirjattu, että jäteveden purkukanavaan liittyviä rakenteita voi hoitaa ja huoltaa voimassaolevan ympäristöluvan mukaisesti. Tällöin suojelualueen perustaminen ei vaikuta käyttöön ja hoitoon.

Myönteistä on, että kanavan ja patovallin kunnostuksesta voidaan löytää yhteisiä etuja. Patovallin päällä kulkee nykyään kulkuväylä Pornaistenniemen eteläosassa, mutta hienoa olisi, jos väylää saataisiin jatkettua Viikin lumensulatusaltaan lähelle saakka. Koska reitillä on pystyttävä ajamaan työkoneilla, se toimii mahdollisesti jopa esteettömänä väylänä, josta voi ihaila sekä ruovikkoa että kanava-alueen luontoa. Mainio on myös ehdotus kanavan mutkittelevasta reunasta, joka loisi lisää elinympäristöjä monille eliöille, kuten linnuille ja sammakoille.

Helen Sähköverkko Oy:n lausunto

Helen Sähköverkko Oy toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa on suunniteltu ruoppauksia, uomien kunnostuksia, uusien kanavien ja

lampareiden tekoa, laidunmaiden laajentamista ja lintukatsomoiden rakentamista johtokadulle. Lisäksi ruoppauksesta tulevaa maa-aineista on suunniteltu läjitettävän johdon alle.

Pylväät 7, 8 ja 11 ovat maavaraisesti perustettuja eli maan muutokset pylväiden ympärillä saattavat aiheuttaa pylvään kallistumista ja pahimmillaan kaataa yhden tai useamman pylvään. Tämän vuoksi on tärkeää, että johtokadulle ei läjitetä maata. Kaivannon luhistumaton reuna ei saa myöskään tulla kolmea metriä lähemmäs pylvään perustusta.

Edelleen Helen Sähköverkko Oy toteaa, että laidunmaat tulee aidata niin, että pylväät jäävät laidunten ulkopuolelle. Pylväille tulee olla esteetön pääsy kunnossapitoa varten. Johtokadulle ei saa rakentaa mitään yli 2 metriä korkeita rakennelmia, joten lintukatsomoiden sijainti tulee vielä tarkistaa.

Helen Sähköverkko Oy mainitsee myös, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa on esitetty avojohdon poistoa. Johto on ollut samalla paikalla vuodesta 1986, joten sillä on teknistä elinkaarta vielä 10-20 vuotta. Johtoa ei voi suoraan poistaa, sillä se on tärkeä osa Helsingin sähkönsiirtoa. Johto voidaan siirtää uudelle paikalle, mutta sähköturvallisuuslain 52 § nojalla siirron aiheuttaja vastaa kaikista siirtoon liittyvistä kuluista.

Helen Sähköverkko Oy toteaa myös, että ennen töiden aloittamista HSV:n edustaja tekee urakoitsijan työstä vastavan henkilön kanssa turvallisuusauditoinnin työmaalle. Samassa yhteydessä tehdään urakoitsijan kanssa Sähköturvallisuussopimus.

Esittelijä kiittää Helen Sähköverkko Oy:tä hyödyllisistä, hoitotoimenpiteisiin liittyvistä tiedoista. Hoitotoimet suunnitellaan siten, että johtokadulle ei läjitetä maata eikä kaivantoja tehdä kolmea metriä lähemmäs pylväiden perustuksia.

Esittelijä toteaa, että Vanhankaupunginlahti on kansainvälisesti arvokas lintuvesi, jonka hoitamiseksi laiduntaminen on ensiarvoisen tärkeää. Joitakin sähköpylväitä jää suunniteltujen laidunalueiden sisäpuolelle. Esittelijä toivoo yhteistyötä, jotta laiduntamisen laajentamisesta voidaan sopia. Muualla Suomessa sähkölinjojen alusia laidunnetaan. Vanhankaupunginlahdella tavataan useita uhanalaisia ja EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeja, ja Suomi on sitoutunut näiden lajien ja elinympäristöjen suojeluun kansallisin ja kansainvälisin sopimuksin. Lisäksi laiduntamisen laajentamista ovat lausunnoissaan toivoneet useat kansalaisjärjestöt.

Esittelijä toteaa myös, että Viikin-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksissä kielletään ruovikossa liikkuminen sulan veden aikana lintujen pesinnälle mahdollisesti aiheutuvan häiriön vuoksi. On toivottavaa, että sähkölinjojen kunnostamisesta kerrotaan ympäristökeskukseen, ja sovitaan kunnostustöiden aloittamisesta etukäteen. Jos karja tällöin laiduntaa linjojen läheisyydessä, se voidaan siirtää toiselle lohkolle. Myös hätätapausten sattua toivotaan ilmoittamista mahdollisimman pian.

Jos sähkölinjojen alle tehdään rakennelmia, ympäristökeskuksesta otetaan HSV:oon yhteyttä. Tällainen tilanne saattaa tulla vastaan, kun esimerkiksi sähkölinjan alle suunnitellaan lintukatsomoa. Lintukatsomon rakenteet, kuten penkit, ovat alle kahden metrin korkuisia. Todennäköisesti katsomon rakentaminen ei aiheuta linjoille häiriötä, kuten ei nykyinenkään linjojen alla kulkeminen. Sen sijaan linjasta olisi hyötyä lintujen tarkkailulle, sillä linjan alus tulee pitää avoimeksi raivattuna. Pienillä lisäraivauksilla voidaan avata näkymiä merenlahdelle.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Vanhankaupunginlahden_hksRaportti.pdf](#)
- 2 [Vanhankaupunginlahden_hksLiitteet_1-9.pdf](#)

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Artova ry	Liite 1 Liite 2
Helsingin Latu	Liite 1 Liite 2
Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry	Liite 1 Liite 2
HELSY	
Hermannin-Vallila -seura	Liite 1 Liite 2
Herttoniemi-seura ry	Liite 1 Liite 2
Kanta-Helsingin omakotiyhdistys ry	Liite 1 Liite 2

29.09.2015

Ysp/11

Käpylä-seura	Liite 1
	Liite 2
Kivinokkalaiset ry	Liite 1
	Liite 2
Koskela-Forsby-seura	Liite 1
	Liite 2
Kulosaarelaiset ry	Liite 1
	Liite 2
Kumpula-seura	Liite 1
	Liite 2
Pihlajamäki-seura	Liite 1
	Liite 2
Pihlajisto-Viikinmäki	Liite 1
asukasyhdistys PNV	Liite 2
Raittiusyhdistys Koitto ry	Liite 1
	Liite 2
Roihuvuori-seura	Liite 1
	Liite 2
Helsingin Seudun	Liite 1
Llntutieteellinen Yhdistys Tringa	Liite 2
ry	
Vanhankaupungin kulttuuri-	Liite 1
ekologinen klubi ry	Liite 2
Viikki-seura ry	Liite 1
	Liite 2
Kaupunkisuunnittelulautakunta	Liite 1
	Liite 2
Kiinteistölautakunta	Liite 1
	Liite 2
Liikuntalautakunta	Liite 1
	Liite 2
Yleisten töiden lautakunta	Liite 1
	Liite 2
Helsingin seudun	Liite 1
ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Liite 2
Jätevedenpuhdistus	
Helen Sähköverkko Oy	Liite 1
	Liite 2

Tiedoksi

Artova ry
Helsingin Latu
Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry HELSY
Hermannin-Vallila -seura
Herttoniemi-seura ry

29.09.2015

Ysp/11

Kanta-Helsingin omakotiyhdistys ry
Käpylä-seura
Kivinokkalaiset ry
Koskela-Forsby-seura
Kulosaarelaiset ry
Kumpula-seura
Pihlajamäki-seura
Pihlajisto-Viikinmäki asukasyhdistys PNV
Raittiusyhdistys Koitto ry
Roihuvuori-seura
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry
Vanhankaupungin kulttuuri-ekologinen klubi ry
Viikki-seura ry
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Liikuntalautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä Jätevedenpuhdistus
Helen Sähköverkko Oy

Päätöshistoria

[Yleisten töiden lautakunta 18.08.2015 § 337](#)

HEL 2015-004004 T 11 01 04

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi ympäristölautakunnalle seuraavan lausunnon:

Vanhankaupunginlahden lintuvesi on Helsingin merkittävin Natura 2000-alue ja kansainvälisesti mitattuna arvokas kosteikkoalue. Alue kuuluu Suomen arvokkaimpiin lintuvesiin. Erityisen arvokkaan siitä tekee sen suuri koko, yhteensä 316 hehtaaria, ja sijainti keskellä Helsinkiä, aivan asutuksen tuntumassa.

Natura-alueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 2015 - 2024 alueen suojeluarvojen turvaamiseksi. Hoito- ja käyttösuunnitelma tehtiin osallistavan suunnittelun periaatteella. Työtä ohjaavassa työryhmässä oli laaja edustus eri tahoja kaupungin virastojen edustajista tutkijoihin ja asiantuntijoihin. Rakennusviraston edustaja on ollut mukana työryhmässä. Suunnitelmatyön yhteydessä kerättiin laaja aineisto yleisöpalautteesta ja tehtiin erikseen asukaskysely, jonka tuloksia hyödynnettiin suunnitelmatyössä.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että suunnitelmassa esitetyille toimenpiteille löytyy vahvoja perusteita alueella tehtyjen lukuisten tutkimus- ja lajistoseurantojen perusteella. Lahden kosteikkoalueen pesimälinnusto on monipuolistunut viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana selvästi, mikä johtuu osittain vuosikymmenien aikana tehdyistä hoitotoimista: laidunnuksen tehostamisesta, ruovikoiden niitoista, pienpetopyynteistä ja lahden veden laadun parantumisesta.

Yhteensä suunnitelmassa esitetään yli 70 toimenpidettä, joilla alueen luontoarvot saadaan säilymään ja käyttö ohjattua. Rakennusvirasto vastaa pääosin suojelualueen ylläpidosta ja luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutuksesta. Senaatti kiinteistöt on vastuussa valtion omistuksessa olevan Natura-alueen pohjoisosassa tehtävistä toimista. Tärkeimpiä luonnonhoitotoimia alueella ovat ruovikoiden ja rantaniittyjen umpeenkasvun ehkäiseminen. Keinoina esitetään muun muassa ruovikoiden niittoa, laidunnuksen jatkamista ja uusien laidunalueiden perustamista, lampareiden avaamista ja niiden reunojen vesikasvillisuuden poistamista sekä puiden ja pensaiden poistoa kosteikkoalueelta. Haitallisten vieraskasvilajien torjunnan sekä pienpetopyyntien jatkamista ja nykyisten toimien tehostamista pidetään myös tärkeänä.

Suunnitelmassa esitetään lukuisia toimenpiteitä, joilla yleisön kulkua ja käyttöä ohjataan. Vaikka alueen palveluvarustukseen kuuluu jo useita lintutorneja, piilokoju, katselulavoja ja eri puolilla lahtea rakennettuja reittejä ja infotauluja, suunnitelmassa ehdotetaan niitä rakennettavan lisää. Suunnitelman aikana tehdyn laajan asukaskyselyn perusteella alue koetaan erittäin tärkeäksi. Asukkaat toivoivat alueelle kahvilaa, vesipistettä ja lisää käymälöitä. Alueen tiedottamisessa ja viestinnässä koettiin puutteita ja haluttiin parannuksia.

Kustannukset ja suunnitelman toteutusvastuu

Suunnitelman kustannusarvioissa todetaan, että kustannukset jakautuvat suunnitelmakaudelle 2015 - 2024. Suunnitelmassa on sekä kertaluonteisia investointihankkeita, kuten ruoppauksia, laidunten perustamista ja uusien lintutornien ja katselulavojen rakentamista. Investointien kokonaiskustannusarvioksi esitetään yhteensä 1 887 000 euroa. Suurin osa investoinneista on osoitettu Helsingin kaupungille. Suunnitelmassa esitetyissä kustannustaulukoista on vaikea tulkita eri maanomistajien kustannusvastuut, koska monien toimenpiteiden osalta vastuutaho on osoitettu sekä valtiolle että Helsingin kaupungille.

Ylläpidon kustannukset vaihtelevat vuosittain. Viime vuosien aikana Vanhakaupunginlahden luonnonsuojelualueen ylläpitoon on

rakennusvirastossa käytetty noin 50 000 euroa vuodessa. Suunnitelmassa esitetty arvio ylläpidon kustannuksista on 100 000 - 250 000 euron välillä. Perusylläpitoon kuuluvat mm. ruovikoiden niitot, haitallisten vieraslajien torjunta, rakenteiden ja varusteiden huolto ja ylläpito, luontovalvonta ja laiduntamisen järjestelyt. Suuria investointihankkeita ei viime vuosien aikana ole Vanhankaupunginlahdella toteutettu.

Hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteiden, sekä perusylläpidon, että investointihankkeiden toteuttamiseksi on etsittävä uusia rahoitusmuotoja tai erillisrahoitusta. Vanhankaupunginlahden lintuveden hoitoon ja virkistyskäytön kehittämiseen on kahteen otteeseen haettu ja myönnetty EU:n Life-rahaston kautta resursseja, joiden avulla toteutettiin useita isoja investointihankkeita luonnonsuojelualueen luontoarvojen turvaamiseksi. Nykyisillä resursseilla kaikkia suunnitelmassa esitettyjä hankkeita ja töitä ei pystytä kymmenvuotiskaudella tekemään. Suunnitelman toteutuksen ohjelmointia helpottaisi toimenpiteiden priorisointi, mitä suunnitelmassa ei ole esitetty. Suunnitelman kustannustaulukoissa ja teksteissä on ainoastaan luokiteltu toimenpiteet kahteen kiireellisyysluokkaan, suunnitelmakauden alkuun, vuodet 2015 - 2019 ja loppuun, vuodet 2020 - 2024.

Rakennusviraston ja valtion välisin neuvotteluin on selkeytettävä eri maanomistajien vastuita ja etsittävä yhteistyössä nykyistä tehokkaampia keinoja toimenpiteiden toteuttamiseen ja rahoitukseen. Suurin osa hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyistä virkistysparantamiseen tähtäävistä toimista sijoittuu Natura-alueen rajojen ulkopuolelle. Alueen rakenteet ja varusteet palvelevat päivittäin alueella liikkuvia, niin luonnonsuojelualueeseen tutustujia kuin alueella muuten ulkoilevia. Uudet asukkaat Kalasatamassa, Arabianrannassa ja Viikiniemessä tulevat käyttämään Vanhankaupunginlahden ranta- ja metsäalueita lähivirkistyskohteena jatkossa. Yhteistyön parantaminen kaupungin eri virastojen välillä Natura-alueen ympäröivien alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää, jotta resurssit saadaan kohdistettua parhaalla mahdollisella tavalla. Vanhankaupunginlahden alue on yksi Helsingin merkittävimmistä laajoista virkistys- ja luontokohteista, jonka kehittäminen kokonaisuutena on jäänyt toistaiseksi melko vähäiseksi.

Lisäksi lautakunnan mielestä lausunnon liitteen 1 otsikon "6.5 Puusto ja pensasto" ensimmäisen kappaleen kaksi viimeistä virkettä tulisi muuttaa kuulumaan seuraavasti: Vaaralliset, pääkulkuväylien välittömässä läheisyydessä kasvavat puut kaadetaan ja rungot jätetään maastoon lahoppuiksi. Myös pääkulkuväylien läheisyyteen jätetään

lahopuustoa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Lahopuun merkityksestä tiedotetaan asukkaille viestinnän keinoin.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa lintuvesi-Natura 2000 alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa vuosille 2015 - 2024 edellä esitetyn huomautuksin.

Käsittely

[18.08.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan](#)

Esittelijän muutos:

Lisätään lausuntoehdotukseen toiseksi viimeiseksi kappaleeksi seuraava teksti:

- "Lisäksi lautakunnan mielestä lausunnon liitteen 1 otsikon "6.5 Puusto ja pensasto" ensimmäisen kappaleen kaksi viimeistä virkettä tulisi muuttaa kuulumaan seuraavasti: "Vaaralliset, pääkulkuväylien välittömässä läheisyydessä kasvavat puut kaadetaan ja rungot jätetään maastoon lahopuiksi. Myös pääkulkuväylien läheisyyteen jätetään lahopuustoa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Lahopuun merkityksestä tiedotetaan asukkaille viestinnän keinoin."

[11.08.2015 Pöydälle](#)

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija, puhelin: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

[Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.08.2015 § 218](#)

HEL 2015-004004 T 11 01 04

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa ympäristölautakunnalle seuraavan lausunnon Vanhankaupunginlahden lintuvesi – Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta 2015–2024:

Vanhankaupunginlahden lintuvesi on kansainvälisestikin arvokas suojeltu kosteikkoalue Helsinginniemen itäpuolella, keskellä tiiviisti rakennettua Helsinkiä. Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualue ja siihen liittyvät virkistysalueet reitteineen muodostavat helsinkiläisille

tärkeän virkistysaluekokonaisuuden. Kasvavan virkistyskäyttöpaineen takia alueen polut ja lintutornit ovat jo nyt ajoittain ruuhkaisia.

Vanhankaupunginlahden lintuvesi – Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään toimenpide-ehdotukset alueelle vuosiksi 2015–2024. Toimenpiteet koskevat osin koko Vanhankaupunginlahden ympäristöä. Alueen ydinosa on Viikki - Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualue ja Natura 2000 - aluetta. Samanaikaisesti suunnitelman laatimisen kanssa on vireillä Viikki - Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen laajentaminen Pornaistenniemen tervaleppälehdon ja Mölylän metsän alueilla. Nämä Natura-alueen ulkopuoliset kohteet kuuluvat Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan 2008–2017 sekä ehdotusvaiheessa olevaan luonnonsuojeluohjelmaan vuosille 2015–2024. Alueet on tarkoitettu rauhoittamaan vuoden 2015 aikana.

Helsingin uuden yleiskaavan valmistelussa hoito- ja käyttösuunnitelman käsittelemä alue on merkitty lähes kokonaisuudessaan virkistys- ja viheralueeksi. Yleiskaavamerkintä sisältää Natura- ja luonnonsuojelualueet. Kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyssä 16.12.2014 hyväksyttiin lisäksi ehdotus, että yleiskaavaa valmisteltaessa selvitetään, kuinka Pornaistenniemen alueella voidaan turvata virkistys-, luonto- ja suojeluarvot. Yleiskaavaluonnoksen kaupunkiluontoa koskevaan teemakarttaan on merkitty Natura- ja luonnonsuojelualueet sekä laajat viheralueet. Teemakartassa myös Pornaistenniemen tervaleppälehto ja Mölylän metsä on merkitty luonnonsuojelualueiksi.

Vanhankaupunginlahden lintuvesien eteläosassa sijaitsevan Kivinokan osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden käsittelyn yhteydessä vuonna 2014 kaupunkisuunnittelulautakunta päätti palauttaa Kivinokan jatkosuunnitteluun, joka pohjautuu kesämaja- ja virkistyskäyttöön ja sen laajentamiseen. Kivinokka on merkitty yleiskaavaluonnoksessa virkistys- ja viheralueeksi.

Hoito- ja käyttösuunnitelman Natura-alueeseen kuuluva osa on asemakaavoittamaton lukuun ottamatta Lammassaarta ympäröivää vesialuetta. Natura-alueeseen kuulumattomat Kuusiluoto ja Lammassaari on asemakaavoitettu kesämaja- ja virkistyskäyttöön. Osa Pornaistenniemen alueesta on asemakaavoitettu luonnonsuojelulain perusteella suojeltavaksi alueeksi, jolla erityinen virkistyskäyttömerkitys. Kaupunki omistaa hoito- ja käyttösuunnitelman alueet lukuun ottamatta pohjoisimpia maa-alueita, joilla Senaatti-kiinteistöt tai yliopiston koetilat päättävät tehtävistä toimenpiteistä.

Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on suojeluarvojen kehittäminen ja niiden sovittaminen yhteen alueen käyttöpaineiden kanssa. Alueella pyritään estämään ruovikoituminen, metsittyminen, haitallisten vieraslajien leviäminen ja luonnon häiriintyminen. Koko aluetta koskevat toimenpiteet eivät suoranaisesti vaikuta alueen maankäyttöön. Suunnitelman tärkeimmät hoitotoimenpiteet kohdistuvat Natura 2000 -alueelle. Monet toimenpiteet, kuten ruoppaukset, polkuverkoston kunnostaminen ja lintutornien rakentaminen vaativat tarkempia suunnitelmia ennen kuin ne voidaan toteuttaa. Natura-alueen ulkopuoliset toimenpiteet koskevat lähinnä polkuverkoston, katselutornien ja piilokojujen kunnostamista tai rakentamista. Toimenpiteet eivät estä alueen muuta käyttöä. Toimenpiteiden tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava myös vaikutukset Vanhankaupunginlahden maisemaan ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on laadittu alustava yleispiirteinen suunnitelma koko Vanhankaupunginlahtea kiertävistä virkistysreiteistä. Suunnitelma on otettu huomioon hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisessa ja siinä itsessään on esitetty vain muutamia alueen hoitoa ja käyttöä palvelevia uusia polkulinjauksia. Esteettömyystavoitteiden toteuttaminen, hiihtäjien ja pyöräilijöiden tarpeiden huomioiminen ja kasvavaan virkistyskäyttöpaineeseen vastaaminen edellyttää erityisesti Vanhankaupunginlahden itäreunan alueella vielä jatkosuunnittelua ja eri hallintokuntien yhteistyötä.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa Natura-alueelle esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet ovat tarpeellisia ja niiden vaikutukset ovat oikeansuuntaisia. Koko lahden ympäristöä koskevat toimenpiteiden ehdotukset edistävät osaltaan alueen kehittymistä ja markkinointia. Laajennettaviksi esitetyille alueille tai Natura-alueiden reuna-alueille suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet olisi mahdollista toteuttaa ilman luonnonsuojelualueen laajentamistakin. Pornaistenniemeen mahdollisesti perustettavan luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksissä tulisi kuitenkin sallia nykyisen asemakaavan mahdollistamat toiminnot alueella.

Helsingin uusi yleiskaava ja Vanhankaupungin hoito- ja käyttösuunnitelma tukevat toisiaan ja turvaavat alueen luontoarvot sekä käyttäjien palvelut alueella. Lähiympäristön maankäytön suunnittelussa varmistetaan, ettei lähistölle suunnitella toimia, jotka voisivat heikentää merkittävästi alueen Natura-arvoja. Tarvittaessa hankkeiden vaikutukset arvioidaan erikseen.

Suunnitelmaa on valmisteltu viranomaisten yhteistyönä ja yleisöä osallistaen. Kaupunkisuunnittelulautakunta puoltaa

Vanhankaupunginlahden lintuveden hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Jouni Heinänen, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37257
jouni.heinanan(a)hel.fi
Liisa Kuokkanen-Suomi, suunnittelija, puhelin: 310 37362
liisa.kuokkanen-suomi(a)hel.fi

[Kiinteistölautakunta 25.06.2015 § 327](#)

HEL 2015-004004 T 11 01 04

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi ympäristölautakunnalle seuraavan lausunnon koskien Vanhankaupunginlahden lintuvesi-Natura 2000 alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa vuosille 2015 - 2024:

Vanhankaupunginlahden lintuvesi on kansainvälisestikin mitattuna arvokas kosteikkoalue Helsinginniemen itäpuolella. Alueella on "Vanhankaupunginlahden lintuvesi" -niminen Natura 2000 -alue, jonka suojeluarvoista pääosa on linnusto-arvoja. Natura 2000 -alueille tehdään säännöllisin väliajoin hoito- ja käyttösuunnitelmat, joissa esitetään ne toimet ja suunnitelmat, joilla alueiden luontoarvot saadaan säilymään tai jopa paranemaan. Tässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään toimenpide-ehdotukset Vanhankaupunginlahden lintuvedelle vuosiksi 2015 - 2024.

Kiinteistölautakunta puoltaa Vanhankaupunginlahden lintuveden hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulisi kuitenkin ottaa huomioon Mölylän metsään suunnitellun luonnonsuojelualueen vieressä sijaitsevan viljelypalsta-alueen osalta ennaltaehkäisevä vieraslajien torjunta. Lisäksi suunniteltujen vesialueiden ruoppaustoimenpiteiden suunnitelman yhteydessä tulee selvittää ruopattavien sedimenttien haitta-ainepitoisuudet ja niiden vaikutus ruoppausmassojen läjityskelpoisuuteen.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Satu Järvinen, johtava ympäristöasiantuntija, puhelin: 09 310 39225
satu.jarvinen(a)hel.fi

[Liikuntalautakunta 16.06.2015 § 130](#)

HEL 2015-004004 T 11 01 04

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon ympäristölautakunnalle.

Liikuntalautakunta pitää erittäin hyvänä asiana Vanhankaupunginlahden lintuvesi–Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelman jatkamista vuosille 2015–2024. Mitään estettä ei myöskään ole sille, että luonnonsuojelualuetta laajennetaan kahdella kohteella, jotka ovat Pornaistenniemen tervaleppälehto ja Mölylän metsä. Hyvänä asiana pidetään myös uutta hoitotoimenpidettä eli hopearuutanan poistokalastusta. Luontoneuvojan palkkaaminen on myös tarpeen muun muassa luontoneuvonnan ja alueen salakalastuksen vuoksi.

Esittelijä

osastopäällikkö
Turo Saarinen

Lisätiedot

Matti Mielonen, kalastuspäällikkö, puhelin: 310 87824

[Ympäristölautakunta 14.04.2015 § 147](#)

HEL 2015-004004 T 11 01 04

Päätös

Ympäristölautakunta päätti lähettää Vanhankaupunginlahden lintuvesi –Natura 2000 –alueen hoito- ja käyttösuunnitelman 2015-2024 luonnoksen lausunnon antamista varten seuraaville lautakunnille ja järjestöille: kaupunkisuunnittelulautakunta, kiinteistölautakunta, liikuntalautakunta, yleisten töiden lautakunta, Arabianranta-Toukola-Vanhankaupunki -kulttuuri- ja kaupunginosayhdistys, Helsingin latu ry., Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry., Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry., Hermann-Vallila-seura, Herttoniemi-seura ry., Kanta-Helsingin omakotiyhdistys ry., Kivinokkalaiset ry., Koskela-Forsby –seura, Kulosaarelaiset ry., Kumpula-seura, Käpylä-seura, Pihlajamäki-seura, Pihlajisto-Viikinmäki asukas-yhdistys PNV, Raittiusyhdistys Koitto ry., Roihuvuori-seura ry., Vanhankaupungin kulttuuriekologinen klubi ja Viikki-seura ry.

29.09.2015

Ysp/11

Lausunto pyydetään 30.6.2015 mennessä.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi